

ТЕОДОР ТОМАС

СЧУПЕНАТА ЛИНИЯ

Превод от руски: Цвета Христова, 1968

chitanka.info

В пръстите на Картър логаритмичната линия изпука и се счупи. Той изтърва парчетата на масата и, вдигнал глава, срещна погледа на Сесил Харди. Картър рече само с устни:

— Толкова искам това, Сесил, толкова искам!

Харди се усмихна и поклати глава.

— Знам, Уолтър. Разбирам те.

— Разбираш ли? Отгледах го почти от пеленаче. Направих от него човек. Направих от него най-добрия човек, който се е учил някога в Академията. Видях колко е способен и затова му предадох всичките си знания и той ги попи като гъба. Дълбокият космос е в кръвта му. Той... — Картър помълча, после добави: — Ако моят Уолт не беше загинал, щеше да стане като Лайтнър. Сега знаеш какво ми е на душата...

Харди стана от стола и сложи ръка върху рамото на Картър.

— Знаех го през всичките тия години, Уолтър.

— Искаш да кажеш, че се е забелязвало?

Харди се усмихна и поклати глава.

— Не, не се забелязваше в тоя смисъл, в които ти мислиш. Знаех го, защото в задълженията ми влиза да знам и защото с теб сме стари приятели. Видях израза на очите ти, когато гледаше към Лайтнър. Но никой друг не го е забелязал.

Картър въздъхна и прекара ръка по късо подстриганата си посивяла коса.

— Стараех се да не го показвам...

— И не го показваше. Ти добре се владееше. Може би дори прекалено добре. Лайтнър няма същото отношение към теб, каквото имаш ти към него.

— Знам, не можех да му позволя да се досети за чувствата ми. Би ми било непоносимо. И той трябва да попадне в дълбокия Космос поне като награда за всички тия години. Един прекрасен ден момчето ще стане началник на космонавтите. И когато този ден настъпи, Лайтнър ще бъде по-добър от мен. Длъжен е да издържи изпитанието — заради мен, заради себе си, заради цялата земя. Такива хора се срещат рядко. Те са ни нужни.

Харди погледна хронометъра и каза:

— Скоро всичко ще се изясни. Той сега се спуска с автолета към града. Време е да застана пред уредите.

Той се извърна към пулта.

Картър се приближи, спря се до него и прошепна:

— Сесил...

Харди въпросително го погледна.

— Защо да подлагаме Лайтнър на това изпитание? През тия години той толкова ясно превъзхождаше останалите. Можем спокойно да минем и без изпитанието.

Очите на Харди се разшириха.

— Уолтър, не мога да повярвам, че говориш сериозно. Последното изпитание е единственото средство да се надзърне в душата на човека. Чувствата, които той ще изпита при завръщането си у дома, ще ни разкрият дали е истински разузнавач на дълбокия Космос или просто още един опитен космонавт. Нямаме друг начин да разберем това. И ти знаеш, че сме длъжни да проведем изпитанието. — Той помълча и добави: — Защо се боиш, Уолтър? Да не би да знаеш нещо, което на мен не ми е известно? Опасяваш се, че Лайтнър може да не издържи?

— Разбира се, че не. Добре, да започнем изпитанието. Момчето ще го издържи.

На хиляда мили от тях Лайтнър се спусна с автолета на малка поляна. Не изключи моторите, докато не огледа местността. Свечеряваше се. Ветрецьт бе стихнал и въздухът беше спокоен. Лайтнър отметна назад глава и вдъхна мириса на нагрятата от слънцето трева. Погледна на югозапад, към залязващото слънце и видя дъба. Дъбът никак не се бе променил. Кой ли клон беше? Третият отдолу нагоре? Заслонил с длани очите си от слънцето, той внимателно разглеждаше клона, но по него нямаше никакви следи от хвърчилото, което бе висяло там преди няколко години. Лайтнър отново преживя поизбледнелите от времето страдания на момчето, видяло как загива хвърчилото му. Усмихна се, припомнил си благия глас на баща си, ръката му на рамото си. Спомни си как направиха ново хвърчило, похубаво от старото и то после летя много дни.

Лайтнър тръгна към града. Отначало бързо, но постепенно спомените го накараха да забави крачка. Плетът, край който някога бе тичал цяла четвърт миля, вече го нямаше. Къде ли беше! Тук? Не, ей

там, там още растяха бодливите храсталаци, из които той и Джо Наб се гонеха. Накрая бяха поели към къщи целите ожулени, издраскани. Лайтнър изхъмка. Старият Картър не би изпаднал във възторг от доблестта му в оня бой.

Ето и последният завой и над него, както и по-рано, надвиснала клони над пътя, стоеше старата върба. Лайтнър мина под нея през тунела, изрязан в клоните за автомобилите. През храстите, обкръжаващи дънера на върбата, се виждаха гробищата. Лайтнър различи надгробните плочи, белеещи се на фона на зеленината. Погледна натам, където бяха погребани баща му и майка му и понечи да свие от пътя, но се отказа. След завоя пътят преминаваше в широка ивица бетон, която беше и главната улица. Лайтнър се спря и погледна надолу по улицата.

Слънцето залязваше зад гърба му и косите лъчи осветяваха улицата с червеникавите си отблясъци. Тук-там по тротоара се мяркаха минувачи, от време на време преминаваше автомобил и изчезваше зад ъгъла. Долитаха невисоки звуци от гласове и бръмчене на мотори. Лайтнър поклати глава. Нищо не се бе променило. Ето го, неговият роден град. Докато хората се устремяваха към звездите, той си бе останал същият, какъвто е бил преди сто години. Ще го променят ли следващите сто години? Лайтнър пак поклати глава и стъпи на тротоара.

Отмина гаража на Мърфи, сгушен под дърветата в края на градчето. После мина край група хора, позна един от тях, но не се спря. Те въпросително изгледаха високия, строен човек в униформа на старши кадет-космонавт. Но никой не го заговори, докато не стигна аптеката на Мартин.

Мистър Мартин се отдели от групата хора, които стояха пред вратата, запъти се към него и запита:

— Не си ли ти синът на Лайтнър?

Лайтнър се усмихна, протегна ръка и каза:

— Здравейте, мистър Мартин.

Мартин му стисна ръката и без да я пуска се обърна към останалите:

— Погледнете кой е пристигнал. Та това е синчето на Джон Лайтнър.

Лайтнър позна повечето от тях. Ръкуваше се и разправяше, че е добре.

После настъпи моментът, когато поканите да им отиде на гости бяха вече направени, новините изчерпани. Настана тишина. Стояха, усмихваха му се и поглеждаха надолу към улицата. Разбираха, че Лайтнър бърза да види родния си дом и не го задържаха. Той махна ръка на сбогуване и тръгна.

Мина край дюкянчето за фураж, пред което фермер товареше на камион чували с концентрат. Лайтнър долови мирис на сухо сено от концентрата. Сви зад ъгъла, измина два квартала и разбра, че пред него е къщата на Анг Мур. Погледна тъмния портик и си спомни оная далечна вечер, когато портият пак беше тъмен.

На предишното място стоеше и пейчицата, на която бяха седели тогава, без да говорят, усещайки само силните удари на кръвта в сърцата си. Закръгленото рамо се опираше до ръката му и настъпи момент, когато дишането им секна, за да продължи след миг ускорено, на пресекулки. И в този момент по пътеката неочаквано се появи баща ѝ и ги видя, седящи на двата края на пейчицата. Дори и да бе подозрял нещо, не даде вид, само им кимна и влезе в къщи.

Спомнил си това, Лайтнър се усмихна. Не чувствуваше вълнение. Само се учуди, че някога такива неща са му изглеждали важни. В къщата на Мурови светеше, но той не зави към вратата им.

Продължи нататък и след един квартал спря пред своя дом. В къщата не светеше: явно сегашните ѝ стопани отсъствуваха. Почти не се бе променила. Живият плет беше подкастрен по-ниско от преди и покрай пътеката пред входа бяха израсли нови храсти. Къщата бе наскоро боядисвана. Това бе неговият дом. Космонавтът стоеше пред него в сгъстяващия се здрач. Спомени изпълниха сърцето му, завладяха ума му.

На хиляда мили оттук двама души напрегнато се вглеждаха в кривите, изписвани от уредите върху хартиените ленти.

Лайтнър погледна дърветата около къщата. През клоните им надзъртаха звездите. Лайтнър отиде на средата на улицата, откъдето можеше да вижда вечерното небе. Стоеше, разкрачил широко крака, отметнал назад глава и гледаше звездите. И звездите сякаш го гледаха.

Далечните слънца му се усмихваха и примамливо му намигваха. Като жена, помисли си той, далечна, студена, но зовяща, зовяща го да

отиде и познае неизвестното. Дъхът му секна.

Това беше неговият живот. За него беше той създаден. Дълги години на учение, напрегнати занятия, труд, отказване от всичко, за да стане същество на тези далечни слънца. Много неща се опитваха да му попречат, но той победи. Картър, старият Картър го наказваше така, както не бе наказвал никого в Академията — с дълги часове извънредна работа, когато всички почиваха, с постоянни упражнения, насочени към усъвършенствуване, което никой друг освен Лайтнър не можа да постигне. Но той им показва на какво е способен. Пред нищо не отстъпваше, всичко попиваше като гъба. И сега нищо не може да го спре. Той е готов за дълбокия Космос.

Ръцете на Лайтнър бавно се вдигнаха и протегнаха нагоре. Така и стоеше — с разкрачени крака, отметнал назад глава и ръце протегнати към звездите.

Въздухът свистеше в гърлото му. И този звук го върна към действителността. Отпусна ръце, обърна се и се запъти към дома си, усмихвайки му се със сдържана суха усмивка. Приятно е да видиш родния си дом. Но какво да прави тук? Той не принадлежи на този дом. Пак погледна нагоре. Там е съдбата му. В дълбокия Космос. Разсмя се високо и почувствува как се възвръща спокойствието му. С пеещо сърце космонавтът се запъти към автолета. Вървеше бързо, без да гледа встрани.

Харди свърши с графициите и се облегна на стола. Не бе продумал още нищо, но Картър вече знаеше решението му и Харди разбра, че Картър го знае. Той се пресегна над масата и сложи длан върху ръката на Картър.

— Уолтър, много съжалявам. Наистина, много, много съжалявам. Картър не отговори.

Харди рече:

— Нали разбираш. Човек трябва да вярва в нещо повече, отколкото в собствените си стремежи. Той трябва да има корени.

Картър нищо не отвърна.

— Това момче няма за какво да се връща тук, той няма истинска връзка със Земята. Дълбоко в сърцето си той не мисли нито за нас,

нито за своята планета. Нищо не му е нужно освен дълбокия Космос. Той поставя Космоса над всичко друго.

Картър нищо не отвърна.

Харди стисна ръката му и я разтърси.

— Уолтър, послушай ме, това момче е фанатик. И ние не можем да пуснем такива хора в дълбокия Космос. Лайтнър не е нужен нито на теб, нито на Космоса, нито на Земята. Нима не виждаш това?

Картър вдигна глава и Харди видя очите му. В тях пламтеше гняв, какъвто Харди никога досега не бе виждал.

Картър понечи да каже нещо, но Харди го прекъсна.

— Не казвай нищо, Уолтър. Разбери, че когато Лайтнър се озове в необичайни обстоятелства, той може да вземе неразумно решение. Може да действа и нормално, но има изгледи да не е така. Той толкова обича Космоса, че е неуравновесен; човек трябва да обича нещо повече от онова, на което посвещава живота си. Иначе става фанатик и на него не може да му се има доверие. Същото, каквото става сега с теб. Ти обичаш това момче, но... нали си спомняш?

*„Не би ми ти била тъй скъпа,
ако честта не бе за мен по-скъпа“.*

Това е и отговорът на всичко.

Картър сведе глава. Седеше неподвижно, но после ръцете му трепнаха, пръстите му бяха побелели от напрежението. Наведе се и взе половинките от счупената линия. Поддържа ги в ръка, като ги разглеждаше, а после вдигна очи към Харди. Гневът му бе минал. Той каза:

— Всичко е наред, Сесил. Благодаря ти. Много ти благодаря. И той хвърли парчетата от линията в кошчето за боклук.

Публикувано в списание „Наука и техника за младежта“, брой
2/1968 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.